
Dni Ochrony Zabytków

Ochrona Zabytków 16/1 (60), 51-53

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dni Ochrony Zabytków

Dni Ochrony Zabytków, odbywające się corocznie w maju, mają już swą tradycję i są nader ważnym środkiem popularyzacji idei opieki nad zabytkami naszej kultury. Oto niektóre z akcji, zorganizowanych przez Konserwatorów Wojewódzkich w 1962 r.:

W Bydgoszczy — łącznie z Muzeum im. L. Wyczółkowskiego zorganizowano cykl odczytów, poświęconych zabytkom województwa, ilustrowanych projekcjami filmowymi.

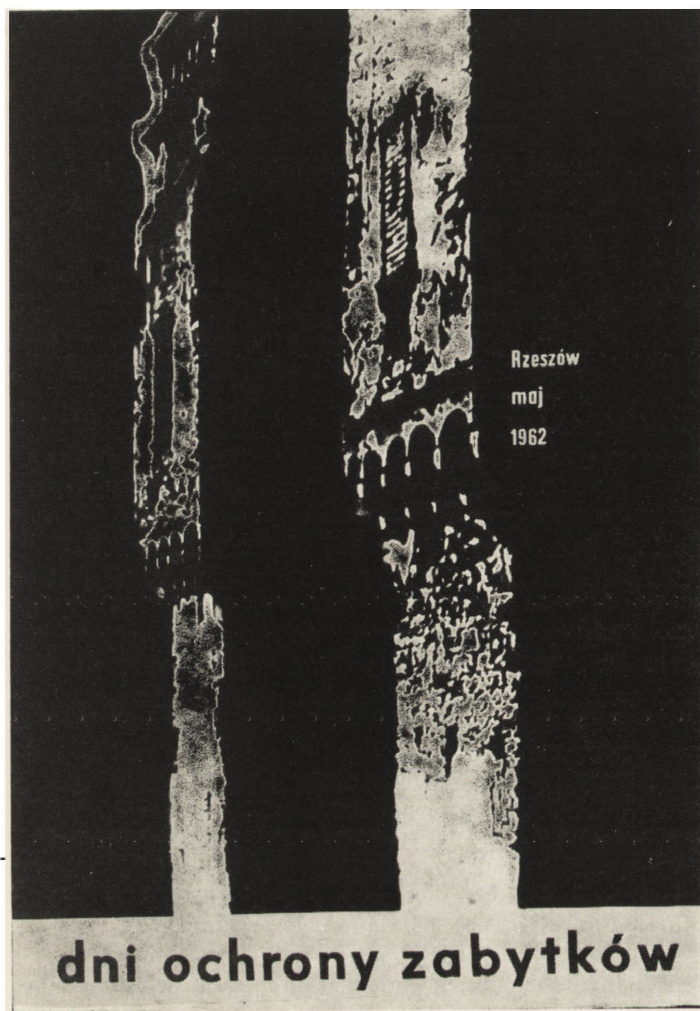
W Katowicach — przeprowadzono akcję prasową, w kinach wyświetlano przezrocza informacyjne, w Klubie Międzynarodowej Prasy zorganizowano wystawę, obrazującą zabytki budownictwa drewnianego. Muzea w Gliwicach, Będzinie, Chorzowie, Bytomiu i Częstochowie prowadziły okolicznościowe prelekcje i ekspozycje. W dniach 6—7 maja w Swierkłańcu odbył się zjazd społecznych opiekunów zabytków.

W Opolu — opracowano okolicznościowy artykuł dla prasy o zabytkach regionu, a Polskie Radio nadało specjalną pogadankę. Przygotowano materiał do folderu po zamkach śląskich, który wkrótce się ukaze. Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków odbył się w Głogówku. Współorganizatorami były Oddział PTTK w Opolu oraz Towarzystwo Miłośników Ziemi Prudnickiej. Zjazd obejmował referaty oraz zwiedzanie kilku zamków renesansowych. Miejscowy Klub w Nowej Wsi Królewskiej koło Opola zorganizował kurs, poświęcony tematyce zabytków.

W Poznaniu — na terenie miasta nacisk położono na szeroko zakrojoną akcję odczytową, obejmującą przede wszystkim młodzież szkolną. W szkołach zorganizowano również foto-wystawy, konkursy i opracowano gazetki. Rozprowadzono plakaty, koperty z okolicznościowym nadrukiem, spowodowano użycie okolicznościowego stempla pocztowego itd. Przy współudziale Towarzystwa Miłośników Poznania zorganizowano wystawę malarstwa i grafiki o tematyce związanej z zabytkami miasta, a Muzeum Archeologiczne opracowało wystawę „Wielkopolska przed X wiekami w świetle źródeł archeologicznych”. Wszystkie te akcje poparte zostały wzmiankami prasowymi, audycjami radio- i telewizyjnymi, projekcjami filmowymi.

Na terenie województwa poznańskiego Wojewódzki Konserwator Zabytków współdziałał ściśle z Oddziałem PTTK, który przejął organizację imprez i popularyzację „Dni” poprzez rajdy turystyczne, fotogazetki, wystawy fotograficzne a częściowo poprzez akcję odczytowo-filmową i wystawienniczą, do której włączyły się także muzea regionalne. Nadto zorganizowano konferencję prasową, która dała oddźwięk w prasie, radio i telewizji, wydano plakat „Wielkopolskie Dni Opieki nad Zabytkami”, zorganizowano objazd naukowy dla członków Poznańskiego Oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki na trasie Lednica — Gniezno — Giecz. Zjazd Społecznych Opiekunów odbył się w dniach 26—27 maja. W programie jego, poza obradami i żywą dyskusją uczestników, odbył się całodzienny autokarowy objazd zabytków, odczyt na temat sztuki baroku i projekcja filmowa a także rozdanie nagród przyznanych przez Ministra Kultury i Sztuki oraz specjalnych nagród pieniężnych, przyznanych przez Konserwatora Wojewódzkiego 12 działaczom i współpracownikom Urzędu Konserwatorskiego.

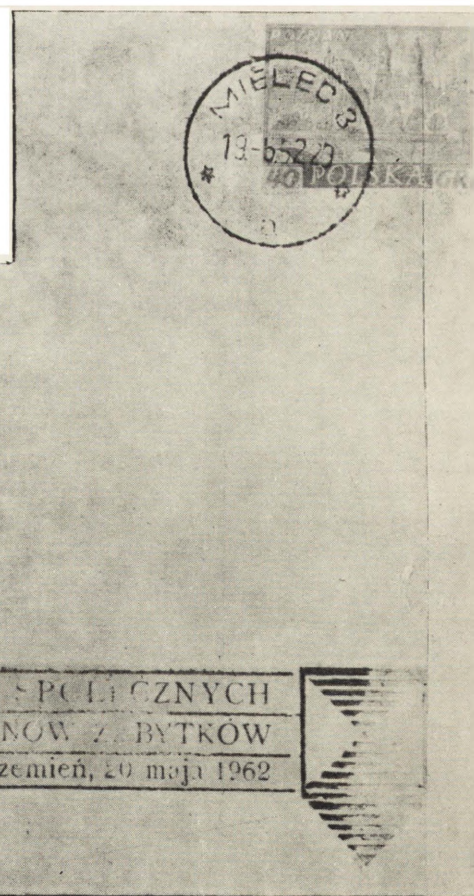
W Rzeszowie — akcja prasowa i popularyzacyjna „Dni Ochrony Zabytków” poprzez radio poparta została jeszcze wydaniem plakatu okolicznościowego, kopert z ozdobnymi nadrukami oraz stosowaniem stempli pocztowych. Zjazd Opiekunów Społecznych odbył się w Mielcu. W czasie jego trwania otwarto wystawy: „Rzeszowskie w zaraniu dziejów w świetle wykopalisk” oraz „Zabytkowe kafle województwa rzeszowskiego”. Zorganizowano też imprezę o charakterze rozrywko-

Ryc. 1. Plakat „Dni Ochrony Zabytków” wydany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Rzeszowie w 1962 r. (fot. PKZ)

Ryc. 2. Koperta z okolicznościowym nadrukiem z okazji „Dni Ochrony Zabytków” i Zjazdu Społecznych Opiekunów Zabytków w Rzemieniu (woj. rzeszowskie) (fot. PKZ)

Ryc. 3. Pocztywy stempel okolicznościowy z okazji „Dni Ochrony Zabytków” w Zielonej Górze (fot. PKZ)

wym z konkursem okolicznościowym. Na podkreślenie zasługuje tu specjalnie cena inicjatywa, jaką było wydanie kilkudziesięciostronicowego ilustrowanego biuletynu „Opieka nad zabytkami” z materiałami opracowanymi przez społecznych opiekunów zabytków.

W obrębie miasta Warszawy akcja w okresie „Dni Ochrony Zabytków” skoncentrowała się głównie na prasie, radiu i telewizji. Zorganizowano również wyjazd autokarowy do kilku obiektów.

W Zielonej Górze, poza akcją prasową i radiową, stosowano również pocztowy stempel okolicznościowy oraz przekazano dwóm szkołom tysiąclecia komplety opracowanych fotografii zabytków województwa. Zjazd Opiekunów Społecznych odbył się w dniu 10.VI, i połączony był z objazdem autokarowym najwybitniejszych obiektów w północnej części województwa. Przy współudziale Ministerstwa Kultury, Zarządu Wojewódzkiego TRZZ i PTTK ogłoszono na łamach „Gazety Zielonogórskiej” konkurs pt. „Pałace czekają na nas”, który miał na celu wciągnięcie społeczeństwa do problemu zagospodarowania nie użytkowanych obiektów architektonicznych. M. Pa.

Wielki Młyn w Gdańsku

Pochodzący z XVI wieku, usytuowany na małej wysepce rzeki Motławy, został zniszczony w czasie działań wojennych w 1945 r. Pozostały jedynie mury kapitelne. Z okazji „Dni Gdańska”, w ramach obchodów „Millenium” budynek został odremontowany na zlecenie Miejskiej Rady Narodowej w Gdańsku kosztem blisko 4 milionów złotych (wg projektu inż. J. Chrzanowicza, PKZ Gdańsk). Uzupełniono ubytki w murach, założono nową więźbę dachową. Kąt nachylenia połaci dachowych odtworzony został wg zachowanego częściowo szczytu budynku, świetliki w dachu zaprojektowane zostały — ze względu na brak przekazów ikonograficznych — wg analogii do innych budynków tego typu. Uporządkowano otoczenie, zachowując przepływ wody pod budynkiem. W jednoprzestrzennym wnętrzu znalazła pomieszczenie, otwarta w dniu 22 lipca, wystawa pt. „Polska na morzu”. W dalszym ciągu projektuje się adaptację budynku na salę widowiskową lub dom pracy twórczej.

Równocześnie przystąpiono do prac przy odbudowie Małego Młyna, gdzie znajduje pomieszczenie Stowarzyszenie Wędkarskie. M. Pa.

Zamek w Słupsku

Wzniesiony w początkach XVI wieku przez księcia Bogusława X, przebudowany był następnie w latach 1580—1587 przez ks. Jana Fryderyka (budowniczy Wilhelm Zacharias) i użytkowany jako rezydencja aż do czasów pruskich. W 1731 r. ogołocony z wystroju w XIX wieku przerobiony został na magazyny; ornizowano wtedy wieżę do wysokości bryły korpusu.

Budynek usytuowany jest w pobliżu dawnej odnogi rzeki Słupi, której likwidację projektowały władze miejskie. Jednak ze względu na niebezpieczeństwo zakłócenia stosunków hydrostatycznych terenu, a tym samym zagrożenie posadowionego na ruszcie drewnianym zamku, projekt odrzucono.

Prace zabezpieczające przeprowadzone zostały w latach 1951—1953. Aktualny projekt adaptacji budynku (inż. Adam Stefanowicz, PKZ Gdańsk) stał się podstawą do rozpoczęcia prac remontowych w 1959 r. Obejmują one wzmocnienie ścian wieńcami stropów żelbetowych, wzmocnienie skarp, odbudowę zniszczonych kondygnacji wieży i przykrycie jej nowo projektowanym hełmem, instalacje, konserwację zachowanych sklepień krzyżowych w piwnicach oraz klatkę schodowej. Zakończenie prac przewidziane jest w 1964 r. Zamek przeznaczony jest na pomieszczenie muzeum regionalnego (ok. 1000 m² powierzchni użytkowej). F. P.

Zamek w Oporowie

Zameczek w Oporowie, wzniesiony zapewne przez arcybiskupa Oporowskiego w latach 1434—49, przebudowany w XVII i XIX wieku zachował bardzo przejrzyste swój zwarty układ zabudowy w czworobok. Prowadzone obecnie prace remontowe i konserwatorskie mają na celu m. in. również usunięcie XIX-wiecznych przybudówek i konserwację zachowanych elementów wystroju. Należą do niego, przede wszystkim, odkryte ostatnio trzy belkowane stropy — przykrywające sale piętra budynku mieszkalnego oraz pomieszczenia w dawnej wieży. Pokryte są one prawie całkowicie barwną polichromią o motywach roślinnych i pochodzą prawdopodobnie z pierwszej połowy XVII wieku. Stropy, dzięki swej autentyczności i dobremu stanowi zachowania stanowią nader cenny zespół. W najbliższym czasie przewidziana